

A Boráros tér

Amikor kora reggel megyek le a lépcsőn, uram, van, hogy esik, szítál, vagy már a szárnyait próbálgatja a kopott épületek mögül előbukkanó nap, vagy havazik éppen, erősen, úgyhogy a sapka, a sál sem elég, igen, hóemberként bukácsol le az ember ilyenkor a lépcsőn az aluljáróba, ahol tompa fények mutatják az utat, a lehetséges irányokat a hordákba csapódott, verődött embereknek, de én sokszor csak a közeli Dunára gondolok, a néha sima, néha fodrozó, hullámos, piszkosszín folyóra, az ágakra, a tönkökre, a felpuffedt állati tetemekre, ahogy megállnak, fönnakadnak bizonyos dolgokon, hogy utána még jobban szétesve, összetörve, -darabolva ússzanak, hánykolódnak tovább egy felfoghatatlan, definiálhatatlan cél felé, ami persze a folyó célja is, amivel megáldotta, vagy megverte a sors. Gyerekkoromban, bámulván az örvénylő vizet, egyszer azt kérdeztem a nálam idősebb unokatestvéremtől a Belgrád rakparton, elfárad-e a folyó, de ő csak annyit mondott, ugorj, és már ugrottunk is a zavaros, habzó vízbe, hogy vitessük magunkat a már felsorolt rekvizitumok társaságában lefelé egy jó darabon. Stefinek hívták, platinaszőke haja szinte vakított, vékony, magas és erős volt, valahogy nem illett bele a családi képbe, apja, anyja alacsony és kövér, és mint később kiderült, fogadott gyerek a Stefi, más éj és más nap alatt élhettek valamikor a szülei, más föld és erdők szaga mellett bimbózhatott a szerelem és szökkenhetett szárba az öröm, hogy gyümölcs is legyen, de az idők közbeszóltak, uram, egymásra torlódtak szálkás, üszkös rétegeik, és akkor dúlt a halál, ütött, kiütött a háború, így kerülhetett valahogyan ide a Stefi pici gyerekként, mint mesélték később az okoskodó rokonok, a tajgák szelét és illatát hozta magával. Persze nem ilyen névvel érkezett, ki tudja, mi lehetett az eredeti neve, milyen nyelven szólt hozzá az anyja, sokáig volt téma a családban, fantáziáltam én is, míg a zöld szemű rádió keresőjével idegen nyelvű adók után kutattam, és kérdeztem, kérdezgettem apámat, ez most milyen, milyen, de ő csak fáradtan, kissé lerázóan felelt, kelletlenül, mint akinek semmihez sincs köze, és maradtam egyedül a bábeli zűrzavarban kívül és belül, riadtan ismerkedvén a világgal és azzal, aki én vagyok. Anyám még éjjel is varrt, és volt, hogy megengedte, hogy a rádió mellett aludjak rövid időre, ezáltal lehetővé téve, hogy álomban is az annyira izgató ismeretlent öleljem magamhoz. Mert örökké ki akartam törni, uram, mindenből, amiben voltam, így volt ez akkor is, amikor a folyóba ugráltunk a rokon, a papírokon fiúval, hogy vitessük magunkat a vízzel élvezetes halálfélelemben. Volt, hogy utána a közeli fürdőbe mentünk, álltunk sokadmagunkkal a zuhanyrózsa alatt, és a félhomályban, az andalító, langyos gőzben szintén magamat tapasztalgattam én.

oroszkatonatisztek tanyáztak a hatalmas, nyári konyhával is ellátott házban, esténként koncertet adtak a nappaliban, hegedű, gordonka, brácsa, a nehéz kárpitból készült, varrt függönyöket behúzták ilyenkor, a vastag cifra ráámájú képek, festmények árnyékba borultak, a rozsdaszín szamovár szinte eltűnt a homályban, és maradt, maradt csak a zene, míg onnan nem is olyan távol ágyúgolyók roncsolták a világot.

És ez a sajátos, finom, csipkeszerű összhang lent, a nyári konyhában is folytatódott, de az már az érzelmek és szenvedély művészete volt, és a családi legenda szerint ott fogant a rokonfiú, aki szintén a messzi ízek, illatok tárháza lett. Ott is halt meg szegény, sok-sok évvel ezután, azon a keskeny sezlonyon, úgy robbant szét a mája, olyan hangosan, mint akkor a közelben becsapódó ágyúgolyó.

A víz hideg volt és zavaros, de nem bántuk, és ha meguntuk az egészet, ültünk a koszos lépcsőkön, felettünk autók berregtek, hátul pedig lüktetett, dobogott a város, amit annyira szerettem én. Nemsokára mennek, mondta a rokonfiú, igen, és én is mennék velük, oda, Ausztráliába, ahol hatalmas, acélpikkelyes kígyók tekerednek a rücskös törzsű fákra, igen, utaznak a Markovicsék a Belgrád rakpartról a fiukhoz, aki már várja őket nagyon, de előbb szökniük kell, át a határon, suttogta a vakító hajú papírunokatestvér, és talán úszniuk is, ezért lenne jó, ha lejárnának ők is ide a folyóhoz, hisz itt laknak egy óriási sokszobás lakásban, az ablakokból a végtelenségig látni, mégis mennek, szinte futnak ők, és Stefi elnézett nagyon-nagyon messze, lesütöttem a szemem, ismeretlen tájakat láttam, és azt a zöld füves területet is, ahol fiatal napozó lányokkal találkoztam nemrég, színes fürdőruhájuk szinte elvakított engem, a rokontól tudtam, mennyi minden rejtőzik a textília alatt, és amikor mesélt erről, fények gyulladtak fel világoskék szemében, és engem is elkapott ilyenkor valami eddig alig tapasztalt, különös láz, izgalom, izzadni kezdem, és zavartan néztem körbe.

És tényleg elmentek a Markovicsék. Nem sikerült megtudnunk, úsztak-e tengerben, folyóban, átpillangózták-e a határt, azon a képeslapon, amit megérkezésük után küldtek, erről nem volt semmi, toronyházak magasodtak az ég felé, és egy kicsi kenguru bámult bután a sarokban.

És hát nőttek én is, uram. És nőtt bennem minden, jó és rossz, aminek nőnie kellett.

Egy másik városban, ahova a Duna már nem juthatott el, ahol búzatáblák és kukoricások jelentették a határt, meg szőlők, gyümölcsösök, összejártunk mi, nagyfiúk, és beszéltünk, meséltünk nagy hévvel arról, hogy mit csinálnánk, ha lehetne, merre, hova mennénk, mit vinnénk magunkkal, mikor kelnénk, feküdnénk, és kinek a fürdőruhájába néznénk bele szívesen, és ilyenkor fényképek is előkerültek a vendéglátó fiú titkos albumából, és bámultunk, ámultunk már vagy százszor, mint aki most látja ezt először, igen. És az a fiú egyszer arról is mesélt, hogy egyik éjjel, alig hogy elaludt, hangokra, hörgésekre, jajgatásra riadt fel, amik a szülei szobájából jöttek, kövé dermedt az ijedségtől, de ez az egész csak fokozódott, mesélte, erőt vett magán, pontosabban a félelmén, uram, fölkelt az ágyból, odaosont csendben, óvatosan a másik szobához, az ajtó nyitva volt kicsit, és égett az éjjeli lámpa, belesett és látta, az anyja hallatja a hangokat, ereszti őket szélnek, egészen vadul az apja, a fiú apja fölött, és hátranézett akkor, de biztos vagyok benne,

nem észlelt engem, ecsetelte nekünk, az arca torz volt és egészen vörös. Anyámat ilyennek még sohase láttam, és döbbenet hallgattuk a történetet, nem szoltunk semmit, és a következő napokban, ha találkoztunk a lépcsőházban az asszonnyal, mindig megtorpantunk csöppnyit, ez az egérszürke nő, természetes konttyal a fején, cekkerekkel a kezében, szigorú arccal, a köszönésünket is alig viszonozta, tud, hogyan tud másmilyen lenni, és már kételkedtünk is, de a szomszéd fiú bizonygatta az igazát sokszor a képek nézegetése közben, fönt a lakásban, mi meg, ha hazamentünk ilyenkor, ha tehettük, nagy ívben elkerültük a szülők szobáját, habár tudtuk, most teljesen üres.

A papírokon szülei, akikről csak jóval később tudta meg, hogy valójában mégsem azok, a háború alatt kúsztak, másztak át a zöldhatáron, bokrok, göcsörtös fák, kifosztott istállók és tanyák között, hogy az apja, a papírapa, utána sohase tegye be a lábát abba a városba, ahol megfogant és született, ahol felnőtt és nagyon akart volna valamit. Stefit szerette is, meg nem is. Volt, hogy kiállította az esőre, mossa le róla a víz a nappali szutykot, volt, hogy hatalmas dinnyét vett neki, leeresztette a kútba, hogy hűljön, és élvezte, hogy a fiú tízpercenként lenéz, vajon, megvan-e még.

Amikor elütött az autó, uram, még húszéves sem voltam, ők ápoltak engem a kórház után, anyám, apám egy másik országban éltek, feküdtem, ültem a csíkos nyugágyban a már említett kút mellett, és néztem fel az égre az udvari csenevész fák ágai között, az enyhe szél rezegtetete őket, nyár volt, hosszú és száraz, és sírtam ott belül, ágyéki gipszben, mert annyira mást akartam én is, és fészkelődtem a nyugágyban, még a kapuig is alig tudtam elvonszolni magam, remegtek, rezegtek az ágak, a már majdnem elszáradt levelek a fejem fölött, és múlt, múlt a drága idő. Nem nekem dolgozott, uram, tényleg nem. Hollandiába készültünk a barátommal, és hát ez lett a vége, az akkori barátnőm várt ránk ott kint egy ideig, hogy utána visszajöjjön, vagyis hozzám, a rokonok házába, a kúthoz, a sápkóros fákhoz, a többi, udvari lakás, házrész lármás lakóihoz, hogy szörnyülködve nézze, lássa a ciklikusan visszatérő vérfoltot a gipszen, ami azért nem volt akadálya annak, hogy a kockás függönnyel leválasztott sarokban, az ágyon rám bukjon, uram, miközben tőlünk alig egy méterre bömbölt a tévé, mentek a hírek, süvített a Kék Fény vadul. Mikor elutazott, a szomszédos parkba erőltettem magam, és a barna stanicliba bújtatott sörösüveget húzogattam, szintén ciklikusan. De elmúlt ez is persze, és megyek le a lépcsőn, esőben, napban, az aluljáróba, a tompa fények felé, ahol csordák árasztanak el mindent, visznek, ragadnak magukkal, ha nem vigyázok, ha nem vagyok elég óvatos, és látom az Indiánt rogyant gitárjával a hátán, ahogy már-már földöntúli arccal emeli maga felé a kicsi üveget, akárha ostyára készülne, uram, egy másik, másmilyen világban, vigyázva lecsavarja a kupakot, és önti, dönti magába a nedűt, az élet vizét, igen, és akkor irigylem őt, irigylem ezt a szabadságot, ezt a féktelen világszeretetet, miközben én a Szigetre trappolok poros és nyomasztó akták közé.

De talán már nem sokáig, uram, és akkor én is tehetek egyet s mást, igen. Ülhetek végtelen időig a padon, és más, másmilyen szigetekre gondolhatok, más férfiakra, nőkre, fákra, levelekre. És néha a platinaszőkére, aki már nem az. Sötét lett a haja, majdnem fekete. Mintha mindig is ilyen lett volna. Mitől van ez így, mi-

től lehet, morfondírozok, kissé remegett a keze, mikor utoljára láttam, valójában az egész ember remegett finoman, de meg lehet ezt szokni, mondta, már az ötödik asszonytól tartott, és egy sereg gyerek, csillár és patinás festmények a falon, echte budai levegő, ahol most lakom, folytatta, de néha lejövök ide a térre, hallgatom ezt a zsongást, szívom magamba a szagokat, és viszem fel őket a hegyek és dombok közé, a házuk előtt van egy kis kápolna, ha megszólal a harang, van hogy az apámra gondolok, aki valójában nem is volt az, hogy kihúzza a kútból a dinnyét, és ő eszik elsőnek belőle, és hogy a háborúban, a fogságban talán arra is járt, amerről én jöttem, kerültem, taszítottam ide, akár a valódi faterom is lehetne ő, de így jobb nekem, igen, mondta a papírokon férfi, van, hogy elautózom a régi házhoz, de be sohase megyek, nézem az utcáról az ablakokat és előttük azt a csöppnyi kertet, minden megváltozott, de valójában semmi, a Belgrád rakparton már nem ugrálnak a Dunába a gyerekek, a Markovicsekről senki sem tud semmit, hatalmas kígyók tekeredtek a fákra Ausztráliában, meg furcsa kétélűek támadtak békes emberekre, olvastam, mondja, majd bemutatom neked az asszonyt, óriási barna szeműek vannak, és tízpercenként ismételteti, ő nem szomorú, nem, és a falat nézi, mindig egy pontra figyel, már-már látszik is az a hely, napról napra sötétebb lesz, igen, nem lépek oda, nem vizsgálom, inkább idejövök, itt vagyok, és a zsebéből egy kis üveget vesz elő, húzd meg te is, és nyújtja felém, nem, mondom, nekem most mennem kell, igen, bejött a HÉV, vár a Sziget, és már rohanok fel a lépcsőn, és olyan ez az egész, mintha szembe jönne velem a Duna.

